

Tlačová správa
Luxemburg 27. apríla 2021

Prvé preskúmanie EDA neprebádaného územia: riziká a výzvy finančných príspevkov krajín mimo EÚ pre EÚ a niektoré jej členské štáty

Niekoľko krajín mimo EÚ poskytuje príspevky EÚ a jej členským štátom. Úloha riadenia týchto príspevkov sa spája s rizikami, jedno z nich vyplýva z brexitu. Vysvetľuje to Európsky dvor audítorov vo svojom prvom ucelenom preskúmaní tejto málo známej témy, ktoré bolo dnes uverejnené. Európske združenie voľného obchodu (EZVO) poskytuje tiež priame finančné prostriedky niektorým členským štátom EÚ ako súčasť celkovej dohody o udelení prístupu týchto krajín na vnútorný trh EÚ. Tieto príspevky sú spojené s niektorými kľúčovými výzvami, aby sa zabezpečilo, že budú úmerné prínosom prístupu na vnútorný trh a budú dopĺňať opatrenia EÚ a zároveň sa obmedzí riziko dvojitého financovania.

Približne 1 % príjmov EÚ pochádza z príspevkov, ktoré hradí 18 krajín mimo EÚ. V období 2014 – 2019 to bolo približne 7 mld. EUR, pričom najväčšími prispievateľmi boli Švajčiarsko a Nórsko (obidve po 2,2 mld. EUR), Turecko (1,3 mld. EUR) a Izrael (1,0 mld. EUR). Za tieto finančné príspevky získavajú krajiny mimo EÚ prístup k programom alebo činnostiam EÚ, ako sú Horizont 2020 alebo Erasmus+. Okrem týchto príspevkov vyplácaných priamo EÚ poskytujú štyri štáty EZVO (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko) každoročne v priemere 0,5 mld. EUR priamo niektorým členským štátom EÚ na doplnenie politiky súdržnosti EÚ znižovaním sociálnych a hospodárskych rozdielov v EÚ a Európskom hospodárskom priestore.

„Cieľom tohto preskúmania je poskytnúť ucelený obraz o do veľkej miery neznámych finančných príspevkoch, ktoré krajiny mimo EÚ poskytujú priamo EÚ a niektorým jej členským štátom“, povedal François-Roger Cazala, člen Európskeho dvora audítorov zodpovedný za toto preskúmanie. „Naša práca po prvýkrát objasňuje výzvy, ktorým EÚ čelí v súvislosti s týmito príspevkami a ich riadením.“

Jednou z takýchto výziev je podpora transparentnosti a zodpovednosti v prospech zainteresovaných verejných a rozpočtových orgánov prostredníctvom pravidelného a podrobného podávania správ o príspevkoch každej krajiny mimo EÚ na každý program alebo činnosť EÚ.

V krátkodobom horizonte je ďalšou kľúčovou výzvou, na ktorú poukázali audítori, riešiť vplyv brexitu na príspevky krajín mimo EÚ pre EÚ. Brexit povedie k celkovému zvýšeniu príspevkov,

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body preskúmania Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie preskúmania je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ktoré majú poskytnúť krajiny mimo EÚ, a to z dôvodu jeho vplyvu na výpočet jednotlivých príspevkov.

Audítori takisto poukazujú na problémy spojené s príspevkami, ktoré krajiny EZVO platia priamo niektorým členským štátom EÚ (t. j. nie do rozpočtu EÚ), nad ktorými inštitúcie EÚ nemajú priamy dohľad. Tieto príspevky možno považovať za protislužbu za prístup krajín EZVO na vnútorný trh EÚ. Zatiaľ čo sa pri rokovaníach do určitej miery zohľadňujú výhody, ktoré tieto krajiny majú z ich účasti na vnútornom trhu, celkové sumy príspevkov sú výsledkom politickej dohody a konkrétna metodika ich výpočtu neexistuje. Výzvou pre EÚ je zabezpečiť, aby tieto finančné príspevky zodpovedali výhodám vyplývajúcim z prístupu na vnútorný trh v budúcich rokovaníach s týmito krajinami.

Pokiaľ ide o plnenie príspevkov platených priamo niektorým členským štátom, existujú dva samostatné legislatívne rámce a mechanizmy riadenia, vykazovania, vnútornej kontroly a auditu (pre granty Nórska/EHP a príspevok Švajčiarska pre rozšírenú EÚ). Dopĺňajú politiku súdržnosti EÚ, ktorá je založená na treťom, odlišnom súbore nariadení a postupov. V niektorých členských štátoch teda existujú tri rôzne mechanizmy riadenia na riešenie podobných cieľov politiky. Hlavnou výzvou zložitej koexistencie troch mechanizmov riadenia je riešiť potrebu účinnej koordinácie, maximalizovať doplnkovosť a obmedziť riziko dvojitého financovania opatrení.

Základné informácie

Na účely tohto finančného prehľadu sa analyzovalo obdobie 2014 – 2019. Týka sa príspevkov na programy a činnosti EÚ na základe príkladov programov Horizont 2020 a Erasmus+ (ako najväčších programových príspevkov), ako aj príspevkov krajín EZVO platených priamo niektorým členským štátom EÚ (ktoré predstavujú značné sumy). Preskúmanie sa zameriava aj na príspevky poskytované priamo členským štátom, konkrétne granty EHP/Nórska a príspevok Švajčiarska.

Medzi 18 krajín mimo EÚ, ktoré prispeli do rozpočtu EÚ v období 2014 – 2019, patrili členské štáty Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO) (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko), kandidátske krajiny EÚ (Albánsko, Čierna Hora, Severné Macedónsko, Srbsko a Turecko), potenciálne kandidátske krajiny (Bosna a Hercegovina a Kosovo), krajiny európskej susedskej politiky (Arménsko, Gruzínsko, Izrael, Moldavsko, Tunisko a Ukrajina) a Faerské ostrovy.

Nejde o auditorskú správu, ale o preskúmanie, ktoré sa zakladá najmä na verejne dostupných informáciách získaných osobitne na tento účel do decembra 2020.

Preskúmanie EDA s názvom Finančné príspevky krajín mimo EÚ pre EÚ a členské štáty je dostupné v 23 jazykoch EÚ na webovom sídle EDA (eca.europa.eu).

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu